

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

5 b Jätteen luokittelun päättyminen

Ehdotetussa 5 b §:ssä säädettäisiin jätteen luokittelun päätymisestä. Tietyissä tilanteissa myös kuntien ympäristölupaviranomaisten toimesta olisi mahdollista suorittaa arviointi jätteen luokittelun päätymisestä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan jätteen luokittelun päätymisen arviointi edellyttää erityisosaamista ja arvioinnin tulisi olla myös valtakunnallisesti yhdenvertaista ja ennakoitavaa. Valtion ympäristölupaviranomaisella olisi paremmat edellytykset luoda yhdenvertaiset tulkintakäytännöt ja sillä olisi myös harkintaa tehdessään aina käytettävissään tarvittava erityisosaaminen. Kaikissa kunnissa ei välttämättä ole erityisosaamista arvioinnin suorittamiseksi.

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

-

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

-

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

25 § Muut valvontaviranomaiset

25 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaisesti myös jätteen kuljettajien ja välittäjien valvontaa koskevat tehtävät keskitettäisiin valtakunnallisesti yhdelle, vuoden 2020 aikana nimettävälle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle siten, että se tekisi valvontaa yhteistyössä muiden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa. Tehtävän keskittämällä pyrittäisiin yhdenmukaistamaan valvontakäytäntöjä ja sujuvoittamaan toiminnanharjoittajien asiointia viranomaisen kanssa.

Uudistuksessa jää epäselväksi yhteistyössä tehtävän valvonnan käytännön toteutuminen. Kaikki ELY-keskukset ovat velvollisia osallistumaan valtakunnallisen valvontasuunnitelman laadintaan, mutta jos valvonta keskittyy yhdelle ELY-keskukselle ei valvontaa voida tehdä enää alueellisesti nykymuodossaan. Kenellä on mm. oikeus tehdä tarkastuksia, pyytää selvityksiä, antaa huomautuksia ja kehoituksia sekä mahdollisia laiminlyöntimaksuja. Asiassa tulee selkeyttää alueellisten ELY-keskusten roolia valvonnan osalta, mikäli jätehuoltorekisteriasiat keskitetään valtakunnallisesti.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytyksiä ehdotetaan kevennettäväksi poistamalla vaatimus vakuuden asettamisesta kuljetettavan tai välitettävän jätteen asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Ehdotus jättää epäselväksi, miten toimitaan alueellisille ELY-keskuksille toimitettujen vakuuksien kanssa (95 §).

88 § Alueellinen yhteistyöryhmä

Ehdotetusta 88 §:ssä säädettäisiin alueellisesta yhteistyöryhmästä. Pohjois-Karjala on ollut mukana valtakunnallisessa Circwaste-hankkeessa vuodesta 2016. Hankkeen vetovastuu on Maakuntaliitolla ja ELY-keskus on toiminut sen alueellisen yhteistyöryhmän puheenjohtajana. Hankkeen päätavoite on valtakunnallisen jätesuunnitelman täytäntöönpano maakunnassa ja hankkeen ympärillä on jo laaja joukko tekijöitä ja yhteistyötä. Lisäksi alueelliset jätelautakunnat, jätehuoltoyhtiöt, kuntien ja ELY-keskuksen edustajat pitävät säännöllisesti yhteistyöpalavereja alueen jätehuollon kehittämiseen liittyen. Alueellisen yhteistyöryhmän muodostamisessa tulisi voida huomioida jo olemassa olevat valtakunnallisen jätesuunnitelman ympärillä työtä tekevät kokoonpanot ilman päällekkäisten ryhmien muodostamista.

Lisäksi ympäristöministeriöltä tarvitaan tarkempi kuvaus ministeriölle koottavista tiedoista ja miltä ajanjaksolta ja kuinka tiheästi tiedot tulee ilmoittaa, jotta alueellisen yhteistyöryhmän toimintaa voidaan suunnitella.

Itä-Suomen alueellinen jätehuoltosuunnitelma on laadittu kolmen ELY-keskuksen yhteistyössä ja yhteistyötä on tarkoitus jatkossakin jatkaa Itä-Suomen alueella. Haasteena tulee kuitenkin olemaan alueellisen yhteistyöryhmän koko, mikäli siinä tulee olla edustus alueen kaikista kunnista ja muista esitetyistä tahoista kolmen ELY-keskuksen alueelta.

94 § Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

Pohjois-Karjalan ELY-keskus näkee uudistuksen ongelmallisena etenkin pienille tai hyvin pienille toimijoille (ns. yhden työntekijän yritykset esim. lietteiden tai maa-ainesten kuljetuksissa). Suuri osa maakunnan alueella toimivista jätekuljettajista on kokoluokaltaan pieniä ja suurin osa toimijoista toimii vain paikallisesti eikä valtakunnallisella tasolla. Kokemuksen mukaan esimerkiksi Pohjois-Karjalan alueella toiminnanharjoittajat tarvitsevat edelleen paljon opastusta ja neuvontaa jätehuoltorekisterihakemuksen laadinnassa ja yleensä on myös etukäteen tunnistettavissa ne toiminnanharjoittajat, joilla avuntarve on suurin. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen mielestä tämä neuvontatyö on edelleen parhaiten hoidettavissa alueellisen ELY-keskuksen toimesta.

Jätehuoltorekisterin keskittyminen valtakunnalliseksi ja sähköiseksi voi nostaa kynnystä hakemuksen laatimiseksi ja näin ollen johtaa luvattomiin kuljetuksiin etenkin haja-asutusseudulla. Tämä lisää myös tarvetta alueelliselle valvonnalle, joka myös keskittymisen myötä olisi vain nimetyn ELY-keskuksen hoidettavana (25 §). Pohjois-Karjalan ELY-keskus on syksyllä 2019 suorittanut poliisin kanssa yhteistyössä jätekuljettajien valvontaa ja yhteistyö on tältä osin sujunut erittäin hyvin ja on edelleen kehitettävissä alueellisesti hyvässä yhteistyössä poliisin kanssa. Poliiseilta saadun palautteen mukaan valvontayhteistyön yhtenä tärkeimpänä seikkana nousi esille poliisien tiedon lisääntyminen siirtoasiakirjoista ja jätteen kuljetuksiin liittyvien määräyksien osalta. Poliiseilla on puolestaan näkemystä alueella liikennöivistä jätteenkuljettajista ja niiden kalustosta liikennevalvonnan kautta. Alueellisen valvonnan hyötynä on näin ollen myös valvontaan vaikuttavien seikkojen jakaminen alueellisesti viranomaisten kesken. Valvonnan valtakunnallinen järjestäminen yhdelle ELY-keskukselle voi mahdollisesti tuoda hyötyjä valtakunnan tasolle toimiville kuljetusyrityksille, mutta pienempien toimijoiden osalta keskittämisessä ei Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole nähtävissä sellaisia hyötyjä, mitä keskittämisellä yleisesti ottaen tavoitellaan. Ulkomaisten jätteen kuljettajien ja välittäjien hyväksymisen osalta on keskittäminen kannatettavaa. Tapauksia on vähemmän ja niiden osalta tarvitaan erityistä asiantuntijuutta ja osaamista.

121 a § Siirtoasiakirjan käyttöön liittyvät menettely ja 121 b § Paperisen siirtoasiakirjan käyttöön liittyvät menettelyt

Siirtoasiakirja tulisi jatkossa laatia sähköisenä. Siirtoasiakirjan laatineelle jätteen haltijalle tulisi uusi velvollisuus huolehtia siitä, että sähköisen siirtoasiakirjan tiedot toimitetaan ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Siirtoasiakirja olisi pääsääntöisesti laadittava sähköisenä, mutta se voitaisiin laatia myös paperisena, jos jätteen haltijalla ei olisi edellytyksiä laatia asiakirjaa sähköisenä esimerkiksi toiminnanharjoittajalta puuttuvien laitteiden tai sähköisessä siirtoasiakirjajärjestelmässä olevan teknisen ongelman vuoksi. Paperisen siirtoasiakirjan tiedot on toimitettava tietojärjestelmään kolmen kuukauden kuluessa siirron päättymisestä.

Kotitaloudesta noudettavan jätteen osalta siirtoasiakirjan laatimisvelvoite on jätteen kuljettajalla. Siirtoasiakirjan laadintavelvoite koskettaa näin ollen esimerkiksi laajaa joukkoa saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljettajia. Sähköisen siirtoasiakirjan osalta tulee varmistaa, että myös pienemmillä toimijoilla on mahdollisuudet sähköisten järjestelmien saatavuuteen ja käytettävyyteen. Lisäksi nyt ehdotuksessa olevat siirtymäajat tuntuvat lyhyiltä ottaen huomioon, ettei sähköisiä tietojärjestelmiä ole vielä laajemmin testattu. Ehdotuksessa ei myöskään ole täsmennetty kuuluisiko siirtoasiakirjojen käytön valvonta tietyille ELY-keskukselle, mikäli jätehuoltorekisteriin hyväksyminen keskittyy vai pysyykö siirtoasiakirjojen valvonta alueellisilla ELY-keskuksilla.

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenvedo

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

-

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

-

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

-

Heiskanen Ari
Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Holopainen Heikki
Pohjois-Karjalan ELY-keskus - Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue